

DE WINTERKONING

Van de redactie

Deze Winterkoning is de eerste die uitsluitend in digitale vorm verschijnt; de lay out is daarbij dit keer ongeveer dezelfde als die van de "oude" Winterkoning. Dat is conform het besluit in de laatste Algemene Ledenvergadering (ALV). Ondertussen wordt er in het bestuur wel gestudeerd op mogelijke andere vormen inclusief de optie om eventueel een jaarboekje uit te geven. We hopen dat we u de komende ALV voorstellen daarvoor kunnen presenteren.

De Winterkoning die u nu voor u ziet is met nogal wat improvisatie en kunst en vliegwerk tot stand gekomen, en is daardoor ook nogal aan de late kant. Door persoonlijke omstandigheden en een structureel tekort aan menskracht bij de redactie, zult u het deze keer moeten doen met dit document. Het kan goed zijn dat er artikelen en/of foto's missen, dat er fouten staan in artikelen en/of dat er doublures zijn met materiaal in/uit eerdere Winterkoningen. De redactie biedt daar op voorhand haar excuus voor aan. We horen graag van u indien/of er eventueel artikelen/materiaal ontbreekt. We zullen proberen dat dan te corrigeren middels OF een nieuwe versie van deze Winterkoning OF in de volgende Winterkoning.

Excursie naar landje van Gijsel en Diemer Vijfhoek, 4-3-2023

Femie de Jager

Met zeven mensen gaan we eerst naar landje van Gijsel in het Amstelland, tussen de A9 en andere grote/drukke wegen. Langs een prachtig smal polderweggetje komen we bij een nat weiland, dichtbij Abcoude en de Ouderkerkerplas. Wat het eerste opvalt is het groen van heel veel Slobeenden met de prachtige kleuren van de mannetjes. Als de zon erop schijnt worden ze nóg mooier. Een groep van ongeveer 25 Slobeenden vliegt op en strijkt weer neer.

Heel triest is het dat de vogelgriep al meerdere (Kok)meeuwen hier heeft gevelde. Hoe zal dat straks aflopen als de Grutto's met duizenden arriveren??? We houden ons hart vast. Nu tellen we ongeveer 150 Grutto's, ze staan stil in twee groepen, waarschijnlijk doodmoe van hun lange reis. Verder zien we oa veel Smienten, Tafeleenden, Krakeenden, Kieviten, Scholeksters, 2 Witte Kwikstaarten, Torenvalk, 1 paartje Wintertaling, 3 Lepelaars, Kok-, Storm- en Zilvermeeuwen en helaas een dode Meeuw (vanmiddag wordt er weer geruimd). Eén paartje Bergeenden landt. Heel erg verstopt tussen het gras vindt een andere vogelaar twee Watersnippen, echt een zoekplaatje.

Hierna rijden we over de drukke snelwegen (onderweg 5 à 10 Grote Zilverreigers) naar de Diemer Zeedijk. Marian wil haar telescoop pakken en schrikt zich rot: laten staan bij landje van Gijsel..... Na overleg gaat Annegreet met Marian terug, maar ze gaan daarna direct naar huis omdat

daar andere verplichtingen zijn. Opgelucht en blij belt Marian na een half uurtje dat de telescoop nog op dezelfde plek staat. Hoera, iedereen blij! Marian en Annegreet zien nu op het landje ook nog 20 Wulpen.

Wij gaan de Diemer Zeedijk op en we zien een Dodaars en wat Kuifeendjes en horen we de Cetti's Zanger, Heggenmus, Koolmees, de anderen horen de Boomkruiper maar ik helaas niet. Wel zien we het eerste bloeiende Koolzaad. Een zeer gewenst IJsvogeltje, wat Marina ziet, blijkt helaas een stukje helblauw plastic ... We lopen nu naar beneden naar de Diemer Vijfhoek, een (schier)eiland van circa 1 km doorsnee; ongeveer de helft hiervan is bos – wij lopen hierdoor heen naar de punt. In het bosje denk ik bloeiende Sleedoorns te zien, maar dat blijken later heel veel Wilgenkatjes te zijn. Onderweg dezelfde vogeltjes. Bij de punt is het heilig en het zicht slecht; vaag zien we forteiland Pampus en links een grote dijk voor de uitbreiding van IJ-dorp Verder Aalscholvers, het wordt gelukkig wat helderder. Genietend van de koffie wachten we op de paringsdans van twee Futen, wat later ook gebeurt..... zó mooi!

Terug lopen we de andere kant op over de Diemer Zeedijk naar de Baai van Ballast. Hier zien we heel mooi twee Zeearenden in een boom, prachtig te zien! Mooi uitzicht met ook nog Zaagbekken ver weg. Maar we zien ook een heel donkere lucht aankomen en lopen gauw (nat) terug naar de auto's, heel dichtbij vliegt nog een Grote Zilverreiger weg. Het was een mooie, vooral verrassende excursie en we bedanken Bart heel hartelijk.

Excursie Zwanenwater, 29-4-2023

Dick Dekker

We vertrokken om 7.30 uur, het zonnetje scheen en de temperatuur was goed; er waren 9 mensen gekomen om het rondje te lopen. Bij de ingang waren gelijk al Nachtegaal, Winterkoning, Fitis en Heggemus goed te horen. De prachtig kastanje is helaas ter ziele. In de rietvelden zaten tientallen Rietzangers te zingen, ook hoorden we een Snor; Kleine Karekiet was nog niet aanwezig, wel een stel Bruine Kiekendieven die vlakbij rond vlogen. Er waren weinig Boompiepers en Graspiepers. Vanuit de kijkhut op het water mooi zicht op de vele Aalscholvers die aan de oevers broeden. Voorbij het bruggetje rechts af zaten enkele Cetti's Zangers te zingen, of is het herrie maken? Wel leuk deze soort die we verderop ook hoorden. Ook vlogen er enkelen Grote Zilverreigers rond en hoorden we Dodaars.

Na het Zwanenwater nog even naar de andere kant van Callantsoog gereden waar ook nog wat waterpartijen zijn. Daar liepen 2 Steltkluten in het water en ook nog allerlei andere steltlopers. Deze dag hebben we in totaal toch nog rond de 55 soorten waargenomen. Leuke morgen gehad! De excursie leider was Dick Dekker en die mocht ook het stukje schrijven!

Excursie Biesbosch, 26-5-2023

Op deze frisse, heldere vrijdagochtend verzamelen we bij station Castricum, en nadat er snel een auto bij wordt gehaald omdat we niet genoeg vervoer hebben, vertrekken we rond 7.15 met zijn zevenen richting de Biesbosch. Vandaag is de groep kleiner dan normaal, begrijp ik als nieuweling. Zo'n anderhalf uur na vertrek arriveren we op locatie, en starten we bij parkeerplaats Steurgat. Eerst een plaspauze- met een rustgevende Koekoek op de achtergrond - en daarna op zoek naar een plek om koffie te drinken.

Kees is onze excursieleider en die hoort en ziet al lopend al van alles. We lopen een stuk door open gebied (best koud!) met veel water, en zien al snel wat eenden-soorten en veel Futen. Ondertussen zingen de Cetti's Zangers het hoogste lied. Kees vertelt dat deze soort in dit gebied goed vertegenwoordigd is, en dat is de gehele excursie luid en duidelijk te horen. Een Kneu en een Fazant laten van zich horen, en later enkele Tuinfluiters. Aan onze inzet ligt het niet maar deze blijven vandaag helaas uit beeld. Tijdens het turen naar de overkant van het water zien we pal voor ons een ree die zich goed laat bekijken en daarna langzaam in het riet verdwijnt. Geen vogel, wel leuk!

Er staat een koud windje, al is de lucht vandaag helder en doet de zon erg zijn best. De Gier- en Boerenzwaluwen vliegen ons om de oren en al lopend zien we Veldleeuweriken en alarmerende Kieviten. In de plassen foerageren Kluten, Grutto's, Bergeenden, Tureluurs, en zien we naast elkaar Zomer- en Wintertaling. In de verte zit een groepje Bontbekplevieren, en na een poosje turen wordt er een Groenpootruiter gespot in de plas, een leuke waarneming!

We lopen iets terug en strijken neer op een plek iets meer in de luwte (eindelijk koffie!) op een bankje en al snel tovert Aalko de stroopwafels tevoorschijn, uitstekende catering. Verderop in de plas strijken 3 Lepelaars neer en we genieten nog even na van alles wat we zien. Na deze eerste pauze lopen we terug naar de auto, ziet Kees een Groenling voorbij vliegen en poseert er nog even een mooie Gele Kwikstaart voor ons in het veld.

Onderweg naar onze volgende stop rijden we langs een huisje waar een steenuilenkast hangt. Voorheen was deze altijd goed te zien vanaf de weg, maar nu is de begroeiing er omheen helaas te hoog geworden. Jammer voor ons, maar we laten de Steenuil verder met rust.

Langs de weg parkeren we bij een stiltegebied, waar aan het eind van een pad een uitkijkpunt is over het water. We zien Zwartkopmeeuwen en Dwergmeeuwen, en vooral heel veel ganzen en Knobbelzwanen. Inmiddels is de zon wat sterker, en de wind iets afgenomen. Dat maakt het vogelen toch wat aangener.

We besluiten na een minuut of 20 verder te rijden, en parkeren ergens waar

we met een trap de heuvel op gaan. Om ons heen speelt zich een waar kikkerconcert af, en vliegt er een Putter voorbij die zich hierna helaas niet meer heeft laten zien. Eenmaal boven zien we wederom een ree, die rustig aan het grazen is in het veld een stukje verderop. Al turend in de verte, cirkelt er meermaals een Bruine Kiekendief tussen de bomen, en later een Buizerd. De Nachtegalen laten zich goed horen, maar ook deze krijgen we vandaag niet in beeld. Inmiddels is het aardig warm geworden en worden er wat jassen uitgetrokken. Overigens horen we nog steeds de Koekoek op de achtergrond.

Weer een stukje verderop met de auto komen we op een open stuk grasland met veel drassig gebied, en een uitkijktoren waar we op zijn gegaan om onze kansen op een mooie waarneming te vergroten. We zien een tweede Groenpootruiter maar de Boerenzwaluwen stelen hier de show: ze zijn met velen en blijken een nest onder de trap te hebben en dus niet erg blij te zijn met onze aanwezigheid. Af en toe strijkt er een neer op een hekje, waardoor we ze goed hebben kunnen bekijken.

We vervolgen onze weg naar een pad met een kijkhut; hier zien we een Kleine Zilverreiger. Er zit een nestkast aan de kijkhut vast, waarschijnlijk van een Kerkuil vertelt Kees. Verderop langs het pad zien we ook een nestkast voor Torenvalken hangen.

We eindigen vandaag rond 16.00 met een drankje en een ijsje bij een restaurant waar de Huiszwaluwen dankbaar gebruik maken van de dakrand; het barst er van de nesten en sommige zijn nog in aanbouw. Ze hebben het er maar druk mee. Een mooie afsluiter van een mooie dag!

Excursie Zouweboezem, 14-6-2023

Kees Roselaar

Op 14 juni stond Annegreet van Arkel van de excursie-commissie al om 06:25 uur klaar om de deelnemers aan de excursie van die woensdag naar

de goede auto's te leiden, maar het bleek dat er maar vier deelnemers waren zodat we met gemak allen in de auto van Hans Stapersma, onze excursie-leider, pasten en Annegreet geen mensen naar binnen hoefde te duwen. Mogelijk is woensdag voor onze leden niet zo'n goede dag voor een excursie, al heeft het wel het voordeel dat de excursieterreinen qua vogelaars wat rustiger zijn. Het nadeel zou kunnen zijn dat de wegen mogelijk drukker zijn dan in het weekend, want op de heenweg stonden we bijna een half uur in de file bij Oudenrijn vanwege een ongeluk. Ook kan het zijn dat er minder mensen mee gingen omdat het al een aantal dagen behoorlijk warm was, op onze bestemming uiteindelijk zelfs tot 28°C, hoewel een matige noordoostenwind vaak wel enige verkoeling bood.

Zwarte Stern

Foto: Hans Stapersma

Om 08:15 uur draaide de auto de Boezemweg in die langs het moerasgebied van de Zouweboezem loopt, en al bij het uitpakken van onze spullen uit de auto zagen we de eerste twee 'doelsoorten' van die dag: in het naburige weiland foerageerden zowel een Zwarte Stern als een Purperreiger. Achter een schuur stond een Ooievaar met drie flinke pullen op het nest, iets verder weg stond een nestkast met drie jonge Torenvalken, en in het wilgenbos naast de parkeerplaats zaten diverse Putters en zongen Vink, Zwartkop, Tjiftjaf en Spotvogel. Langs het eerste stuk van de weg naast het rietland groeit nog aardig wat geboomte, en dat leverde o.a. Bosrietzanger en Zanglijster op, terwijl we in het meer open rietland even verderop Kleine Karekiet, Rietzanger, en Rietgors aan onze daglijst konden toevoegen. Hans hoorde ook een Snor, en die liet zich na wat zoeken ook aardig aan ons zien,

Ooievaars

Foto: Hans Stapersma

net als het Blauwborstje dat al foeragerend over de weg hipte. Ondertussen passeerden ons voortdurend Purperreigers, Zwarte Sterns en in mindere mate Aalscholvers en Lepelaars: de broedkolonies van deze soorten liggen verborgen in het rietland, maar ze foerageren in de weelderig begroeide slootjes van de omliggende weilanden en vliegen daarom voortdurend heen en weer. Vanaf een vlonder bij een plasje hadden we een mooi uitzicht op de kolonie Zwarte Sterns. De vogels broeden hier op kunstmatige vlotjes, die omgeven zijn door een opstaand gaasrand, dit om vertrapping van nesten door ganzen te voorkomen. Het ziet er wat gekunsteld uit, al die sternvrouwtjes elk in hun eigen hokje, maar de vogels hadden er geen moeite mee en de mannetjes vlogen af en aan om de vrouwtjes binnen het gaaswerk te voeren. Jammer genoeg bleek de Witvleugelstern die hier tot

tenminste 7 juni aanwezig was inmiddels vertrokken. Iets verderop leidde een lang vlonderpad naar een kijkwand die uitzicht bood op een minipolder in het moerasland. In vorige jaren stond het hier plas-dras en was het een mooie plek voor eenden en steltlopers, maar ditmaal stond alles droog, mogelijk ook als poging om ganzen te weren. Het enige wat we hier zagen was een Gele Kwikstaart, en op het vlonderpad scharrelde een jonge Blauwborst. In het schrale weiland noordoost van de rietvelden groeiden hier en daar wilgenbosjes en meidoorns, en we ontdekten hier Koekoek, Torenvalk en een paartje Bruine Kiekendieven, de laatsten soms nagezeten door alarmerende Grutto's en Kieviten. In een wilg bij een vakantiehuisje ontdekte Hans een Grauwe Vliegenvanger, die ondanks de door de wind zwiepende takken geduldig bleef zitten zodat we hem allemaal goed door de telescoop konden bekijken. Aangekomen bij een kijkhut langs het pad was inmiddels tijd voor koffie, en deze omgeving leverde o.a. Cetti's Zanger, Sperwer, twee Torenvalken, cirkelende Ooievaars en een overvliegende Roek op.

Purperreiger

Foto: Hans Stapersma

Op het verste punt van onze wandeling stond een prachtige oude molen van het spinnenkop-model. De kade hier bood uitzicht op het broedbos. Voortdurend vlogen Purperreigers, Lepelaars en Aalscholvers in of uit maar alleen de nesten van de Lepelaars waren zichtbaar. De terugweg leidde ons eerst langs een met dikke bomen begroeide kade, heerlijk in de schaduw en met voldoende wind om wat af te koelen. Hier zongen Winterkoning, Tjiftjaf, Tuinfluiter en alweer een Cetti's Zanger.

Grauwe Vliegenvanger

Foto: Hans Stapersma

Daarna volgde een wandeling over een open veenweide-gebied met verspreide meidoorns, een biotoop waar we o.a. Grasmus, Kneu en Spotvogel vaststelden, en de enige plek waar we een groep Grauwe Ganzen zagen en waar een Krakeend overvloog. Uit een half opgedroogd plasje vlogen drie Tureluurs op. Eenmaal terug bij de auto waren we enigszins in dubio: we hadden wel leuke slikjes en plasjes langs de Lek-dijk tussen Lexmond en Ameide gezien, met zo op het oog o.a. Grote Zilverreiger, Berg-

en Krakeenden en Tureluurs, maar de dijkweg was druk en smal met erg weinig ruimte om te parkeren. Daarom gingen we nog even naar een kijkplatform in het riet aan de noordwestzijde van het gebied. Hier hetzelfde scala aan moerasvogels als elders, maar vaak wel beter zichtbaar omdat je wet hoger en meer tussen het riet zat: Snor, Kleine Karekiet, Rietgors en Rietzanger, Koekoek, overvliegende Zwarte Sterns en Purperreigers, de laatsten soms erg dichtbij, en zelfs een passerende Grote Bonte Specht. Tevreden stapten we weer in de auto en keerden huiswaarts met de soortenteller gestopt op 77 soorten. Zoals wel vaker hadden de thuisblijvers ongelijk, en Hans veel dank voor de deskundige leiding en de kennis van het gebied.

Excursie Nachtzwaluwen, 21-6-2023

Bart Romijn

Als beginnend vogelaar ervaar ik regelmatig een lichte vorm van euforie van 'voor het eerst'. De eerste keer dat ik een voor mij nieuwe vogelsoort zie, een geluid herken of een kenmerkend of afwijkend gedrag observeer. Daar kwam deze week een eerste vogelexcursie bij. Ik had me nog maar net opgegeven als lid van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland, of ik ontving een aankondiging van een avondexcursie Nachtzwaluwen. Als locatie was 't Kleine Ganzenveld in de duinen van Bergen gekozen. Het werd mijn eerste excursie met de Vogelwerkgroep. Onder de 17 deelnemers was ik niet de enige nieuwkomer. Ook voor Peter Mol was het de eerste keer, maar dan als excursieleider, een rol die hij met verve zou vervullen.

De gangbare gedachte is dat volle maan de optimale periode is om Nachtzwaluwen te bekijken, omdat je dan hun silhouet het beste tegen de avondhemel kan zien. Onze tocht was tijdens nieuwe maan. Toch zou de timing goed uitpakken. Om te beginnen, omdat het de langste dag was hadden we, in plaats van maanlicht, laat schemerlicht. Bovendien was het een warme dag na een regendag, waardoor de afkoeling tijdens het ondergaan van de zon een prachtige avonddauw boven de heide creëerde. En door de zwoelte was de stemming van de excursiedeelnemers opperbest. Het wachten werd ingevuld door de uitleg van Peter en aangevuld met de uitwisseling van allerlei persoonlijke, familie- en werknieuwtjes. Een frisse noot daarbij was een veertienjarige jongen die met zijn vader uit Amsterdam was gekomen om net als wij naar de Nachtzwaluw te kijken. Hij etaleerde enthousiast zijn vogelkennis. Af en toe viel de groep stil, collectief de oren spitsend, zoals vermoedelijk tal van dieren in de omgeving vanwege onze groepsinvasie voortdurend deden.

Tijdens de zonsondergang vermaakten wij ons met Zanglijsters, een voorbij vliegende meikever, Roodborsttapuiten, ratelende rugstreeppadden en muggen. De Houtsnip en de bij Nachtzwaluwen zeer geduchte Havik lieten zich niet zien. Af en toe vloog dichtbij een vleermuis over. Op een gegeven moment klonk het geratel van Nachtzwaluwen. En opeens, daar was er één te zien, op een paaltje, met een vorm die mij deed denken aan een Koekoek. Toen hij wegvloog kon je goed witte stippen op de vleugeluiteinden en op de staarthoeken zien: het was een een mannetje. Mijn eerste Nachtzwaluw! De avond kon niet meer stuk. En het hield niet op. Ondanks het vanwege de duisternis minder wordende zicht zagen we er verschillende op takken zitten en voorbij vliegen. Tegen half twaalf vonden we het genoeg. Terwijl we naar onze fietsen liepen, kregen we toch nog een toegift. Drie Nachtzwaluwen vlogen laag boven onze hoofden over, met klappende vleugels.

Op de terugweg over het donkere fietspad zat ik nog na te genieten van de avond. Een avond die mijn verwachtingen alleszins overtrof. Deze eerste keer smaakte naar meer.

Heide van 't Kleine Ganzenveld, kort voor zonsondergang

Foto: Bart Romijn

Avonddauw na zonsondergang

Foto: Bart Romijn

In afwachting van de Nachtzwaluw

Foto: Bart Romijn

Fietsexcursies door de duinen en polders rondom Castricum

Aalko Veldman

Met op zaterdag 11 en op zondag 9 deelnemers heb ik een rondje door de duinen en polder gefietst. Onderweg diverse vogelhutten en kijkwand aangedaan. Het weer was uitstekend te noemen om te vogelen: droog, lekker temperatuurtje en nauwelijks wind. Veel soorten gezien en vooral de Nachtegaal overal gehoord. Het leuke is dat hier een zeldzame soort zit, de Geoorde Fuut, wat altijd leuk is om te laten zien. Verder Rietzanger, diverse eenden-soorten, Aalscholvers, Futen, wat zangvogels zoals Kneu, Grote Lijster, Roodborsttapuit, Puttertjes, enz., en in de polder Kieviten en Grutto's met pullen, Kluten, Tureluurs, Gele en Witte Kwikstaarten en ganzensoorten. Nog op zoek geweest naar de Bauwborst, maar deze liet zich helaas beide dagen niet zien. Wel zagen we op een boomstronk in de karpervijver een moerasschildpad ter grootte van een soepbord te zonnen. Al met al was men zeer tevreden en had men genoten van een heerlijk dagje uit.

Excursie 9-5-2023 Melkvlak, Doornvlak

Hans Stapersma

Ik had 13 aanmeldingen van wie er uiteindelijk maar 10 kwamen opdagen. De weersvoorspelling was slecht (regen) en dat kwam ook behoorlijk uit. Desalniettemin volbrachten uiteindelijk 5 deelnemers samen met mij de hele tocht. Aan soorten wel leuke dingen zoals Nachtegaal, Zwartkop, Boompieper, Gekraagde Roodstaart, Roodborsttapuit, Buizerd, Dodaars en Geoorde Fuut, allen gezien en de meeste ook gehoord. De spirit om 12.30u was zo mogelijk nog beter dan bij de start van de excursie. Ik had zelf 24 uur nodig om alles weer een beetje droog te krijgen. Kortom, toch veel mensen een plezier gedaan, zeker met het volledig doorzetten van de excursie. Sommigen kwamen hiervoor best van ver (bv Bunnik).

Avondwandeling Egmond, 8-5-2023

Cees Baart

Een berichtje over de excursie van maandagavond 8-5 jl. Op de eerste plaats is het jammer geweest, dat de berichtgeving over de excursie(s) zo onvolledig is geweest (verkeerde plaats en geen tijdstip). Dat zorgde ervoor, dat er toch minder deelnemers waren dan anders. Nu waren er 6. Eén is zaterdag mee geweest met de fietsexcursie en daar hoorde zij waar het was, plus hoe laat gestart werd. 3 op de gok van "wie weet is er om zo laat weer een excursie" en 2 die ik zelf ben tegengekomen. Hen had ik over de excursie geïnformeerd. Kortom, met dit kleine groepje hebben we een leuke excursie gedaan en daarbij ook nog leuke soorten gezien waaronder Koekoek, Groene Specht, Staartmees, Nachtegaal en Grasmus. We eindigden trouwens met de reddingsactie van een Jan van Gent met heel veel plastic visnet om zijn snavel. Ook bijzonder: zie bijgevoegde foto's.

Reddingsactie Jan van Gent, 8-5-2023

Vogelweekend Zeeuws Vlaanderen, 14 t/m 16-4-2023

Vrijdag 14 april 2023

Meia Bartelsman

Vanaf station Castricum vertrekken we met 13 personen voor ons vogelweekend naar Zeeland. Aalko was in “volle verwachting” om opa te worden en ging niet mee. Gelukkig was Kees Roselaar bereid gevonden om de taak van Aalko over te nemen. En dat was uiteraard voor Kees geen enkel probleem.

Na 3,5 uur rijden met daarbij nog een leuke koffiestop in Oude Tonge kwamen we aan op onze eerste vogelspot plek De Braakman van Staatsbosbeheer. Deels recreatie-terrein met bosperceel en de “gluurmuur” aan de Braakmankreek. We werden meteen verwelkomd door de Cetti's Zanger! En veel nesten van de Blauwe Reigers. De jongen bleven luid en duidelijk roepen om eten. Na speurwerk ontdekte Douwe een jong in het nest en met de telescoop van Marian konden we het goed zien. Helaas was het niet echt een lunchplek, maar met onze eigen stoeltjes konden we daar toch ook onze lunch gebruiken. Ondertussen hoorden we de Rietzanger, zagen we een aantal Staartmezen, een Pijlstaart en hoorden we in de verte de lach van de Groene Specht. En een groep Zwartkop-meeuwen. Daardoor leverden dit bosperceel en de kreek ook de welbekende soorten op.

Rond 14.30 vertrekken we naar de telpost Breskens. We zagen, voor velen de eerste, Boerenzwaluwen en een Oeverzwaluw over vliegen. Ook de Torenvalken lieten zich uitgebreid bewonderen. Een enkele zeehond gespot, maar ook Visdiefjes en Grote Sterns. Achter ons in de heg een mooie Heggenmus. Ver weg achter de telpost in het krekengebied o.a. Wulpen, Kluut, en Bergeenden.

We rijden alvast richting Schoondijke ons overnachtingsadres, maar stoppen onderweg nog een keer. Bij de Baarzandse Kreek, drassige oeverlanden, weilanden en het water oefenen een enorme aantrekkingskracht uit op eenden en weidevogels. Deze kreek is overwegend zoet, maar ook wel zilte plekken. Het zonnetje maakte veel goed en we zagen o.a. Lepelaar, Kluten, Bergeenden, Dodaars en mooie Zwartkopmeeuwen.

Voldaan na deze 1^e dag reden we naar Schoondijke, waar we ons diner in het restaurant aan de overkant van ons hotel hebben gebruikt.

Zaterdagmorgen 15 april 2023

Marian van Leeuwen

Na een goede nachtrust, voor mij althans, ga ik vóór het ontbijt op pad. Er was geen afspraak gemaakt voor een vroege gezamenlijke vogelwandeling. Het is een kale dorpsstraat, waar Kauwen en Turkse Tortels actief zijn. Gelukkig kwam ik bij een zijweg met gegoede huizen en lommerrijke tuinen. Daar valt te spotten (of niet mee te spotten). In ieder geval vogels, en wel: zingende Groenlingen, Vink, Kool- en Pimpelmees, Zwartkop, Winterkoning en Heggenmus. Twee Witte Kwikstaarten dwarrelen om elkaar heen en twee Waterhoenen weten niet hoe snel ze weg moeten komen. Ja, het is voorjaar!! Om 08:00 uur ontbijt en Kees houdt de vaart erin. Om 08:50 uur klaar staan op het plein voor vertrek. Pluk de dag, geen gelanterfanter... En het werkt, we rijden op tijd weg.

We gaan naar de trektelpost bij Breskens en we kunnen er nog in de berm parkeren, ja, ons bent zunig, dat scheelt poen, dus doen. We worden verwelkomd door Kneuen, zingend en rondvliegend, Eén zit in een van de struikjes langs de post, die heeft echt een zalmkleurige borst. Een variatie in de kleur. Ook de Cetti's Zanger schettert zijn lied. Hij laat zich even aan enkele mensen zien, ook voor een foto, en dat gebeurt niet vaak. Het is een vogel die zich graag verstopt houdt. We kijken uit over de Westerschelde en aan de andere kant over een nat gebied met ook verlaten huizen en schuren. Op het dak zitten zo'n 14 Bergeenden op een rijtje en ook Holen- en Houtduif hebben een plek. Er zijn weinig vogelaars en, helaas, ook weinig trek. Boerenzwaluwen, Oeverzwaluw, Grote Sterns, Visdiefjes, Spreeuwen, Kleine Zilverreiger met de gele tenen en Grote Bonte Specht vliegen over. En we krijgen de kans de Zwartkopmeeuw goed te leren kennen, uiterlijk en gedrag. Kees legt geduldig uit. Vooral de roep, dat klagende gemiau, net een vliegende kat. Veel Torenavken, het lijkt net of dezelfde Torenavk rond blijft jagen, maar Kees legt uit dat het steeds andere zijn, het is echt trek! Wij ook, buiten smaakt koffie en koek heel goed. Er scharrelen Tureluurs, Witgat, Wulp en Kleine Mantelmeeuw. En de ondergewaardeerde soorten als Zwarte Kraai, Ekster en Fazant. Een Groene Specht roept/lacht. Een eenzame Kolgans ziet er niet goed uit, vogelgriep? Kortom, er wordt goed gesprokkeld.

Bergeenden

Kneu

Cetti's Zanger

We gaan verder door het land van krekens, een jubelende Veldleeuwerik raakt ons in het vogelhart. We bezoeken de Waterdunen, een nieuw gebied van Het Zeeuws Landschap met vogelhutten en kijkschermen, in 2022 geopend. Het biedt getijdennatuur, recreatie, hoogwatervluchtplaats, kustverdediging en een proeftuin voor zilte teelten. We maken een wandeling, in een vogelhut is niets te zien, dus gaan we verder met zingende Veldleeuweriken boven ons hoofd. Ha, een Grauwe Ganzenpaar met pulletjes. Een vrouw Rosse Grutto door de telescoop, en Kees vertelt de kenmerken erbij, smullen hoor. Foeragerende Kluten en een Rietzanger en een Rietgors met zijn lied. En weer een langs vliegende Kleine Zilverreiger.

We steken op in Groede, waar een Boomblauwtje vliegt, twee Witte Kwikstaarten en Mussen tsjilpen in de heggen. De zon schijnt heerlijk. Langs de Ringdijk vliegt een Watersnip op. We gaan naar De Blikken, met een oude geschiedenis. Tijdens de tachtigjarige oorlog is het bewust onder water gezet. Na de Vrede van Munster, 1648, is het geleidelijk in cultuur gebracht. Halverwege de jaren negentig is het natuurgebied geworden. Het heeft een unieke structuur van watertjes, slingerende kreekjes en oude drainage-slootjes. Tussen grondwallen en meidoornhagen lopen we naar de kijkhut. Een mooie plek voor steltlopers, en ja hoor, drie Steltkluten en vier Zwarte Ruiters, prachtig. Verder: Kluten, Scholeksters, Kieviten, Witgat, twee Groenpootruiters, een Kleine Plevier, Grutto's en een satellietmannelijke Kemphaan. Daarover kon Kees een college geven, zeer leerzaam. Vele Slob- Tafel- Krak- Kuif- en Wilde Eenden. Een prachtplek, en daarmee eindigt mijn verslag.

Zwarte Ruiter, Tureluur en Steltkluut

Zaterdagmiddag 15 april 2023

Rene Mastwijk

Na 'de Blikken' werd er een sight seeing ronde door de Sophia polder gereden met, uiteraard, verschillende vogelstops. Het is wel duidelijk waar Boudewijn de Groot de inspiratie voor 'de Eenzame Fietser' vandaan heeft. Want wat kan het waaien in Zeeuws-Vlaanderen. Een van de stops leverde een prachtig zicht op een oeverzwaluw wand met tientallen nesten en zeker 200 Oeverzwaluwen. En als bonus nog een mannetje Brilduiker. Het kan ook te gek worden.

Slingerend over de dijkjes valt de liefde van de Zeeuws-Vlaanders voor knotwilgen op. Ze staan echt overal en allemaal keurig bijgehouden. Bij het dorp met de oerzeeuwse naam 'Retranchement' werd een korte foto stop ingelast voor een bezet ooievaarsnest. Daarna door naar het Zwin. Daar kreeg de excursie een internationaal tintje doordat daar tot in België gevogeld kon worden. Maar de 3 zingende Nachtegalen en de overvliegende Gele Kwikstaart waren duidelijk Nederlands. Via de toeristische hotspot Cadzand Bad terug naar de thuisbasis.

Na het diner in Oostburg werd er door enkelen nog een avondwandeling gemaakt. Dit tot groot genoegen van enkele dikgebilde koeien die zich de hele dag al stierlijk hadden staan te vervelen. In galop kwamen ze eens kijken wat er voor amusement werd geboden. Dat was niet veel want geen enkele vogel liet zich horen. Licht teleurgesteld gingen koeien en vogelaars huiswaarts.

Brilduiker

Zondagmorgen 16 april 2023

Femie de Jager

Na weer een heerlijk uitgebreid ontbijt vertrekken we naar het oosten. Net voorbij Terneuzen ligt Griete aan de Westerschelde, er is een teltrekpost. Binnendijks is de Margarethapolder met enkele plassen en twee omheinde vloten. Op de eerste daarvan zitten ongeveer 80 à 100 Meeuwen, meest Zwartkopmeeuwen en enkele Kokmeeuwen. Er liggen stukken rioolbuis voor de jonkies om in te vluchten bij gevaar. We zien de zoveelste Torenvalk en horen de zoveelste Cetti's Zanger. Boven op de dijk zijn lijsten van de teltrekploeg en zien we op de strekdammen Wulp, Grutto, Scholekster en een Regenwulp. We gaan via Val richting natuurreservaat "De Puttinge" bij Hengstdijk in de Groot Henstdijksepolder, plasdrasgebied met Futen, Kluten en Slobeenden. Overvliegend boven de auto vrouwtje Sperwer en Buizerd. Langs kleine weggetjes en dijkjes gaan we verder richting "het verdronken land van Saeftinge".

Zoals in het hele weekend genieten we weer van het weidse landschap hier. "Rijen ondenkbaar ijle populieren als hoge pluimen aan de einder staan" (naar H. Marsman) en heel veel knotwilgen. Bijna langs alle dijken en dat zijn er veel, soms dubbeldikke rijen knotwilgen en populieren. Er moeten wel heel veel vrijwilligers zijn om die ontelbare knotwilgen te knotten. Bijna overal zijn de takken mooi opgeruimd, we zien maar enkele takkenrillen. Ook heel veel boomgaarden, de perenbomen bloeien al mooi wit.

Het bezoekerscentrum van Saeftinge bij Emmadorp is helaas gesloten. Maar ernaast staat een klein, maar prachtig cafeetje: volgepropt met allerlei

snuisterijen uit grootmoeders tijd. Je komt ogen tekort om alle verzamelingen te zien: serviezen, prenten, beeldjes, enz. En op het toilet word je rondom getrakteerd op liederen en gedichten die op alle muren geplakt zijn. In het cafeetje is het heel druk, we zitten dicht op elkaar, maar de koffie komt verrassend snel en is heel lekker.

Zwartkopmeeuw

We steken de dijk over voor een wandeling door het uitgestrekte natte Verdrongen Land van Saeftinge. Over de grillig gevormde kreken en over de natste gebieden liggen vlonders. In de kreken zien we mooie mossen en beginnend lamsoor. Bijzonder om hier te lopen. Bij een eerste kreek vliegt een Oeverpieper omhoog. Verder zien we o.a. Graspieper, Kleine Mantelmeeuw, Lepelaar, Rietgors, Tapuit, Bruine Kiekendief en Buizerd.

De wandeling blijkt langer dan verwacht en een groot deel van ons loopt vast vooruit naar de auto voor een sanitaire stop en om wat te eten. Kees, Marian en Bregitta zijn nog boven aan de dijk en roepen ons: "Grauwe Gors". Maar niemand heeft meer puf om nog naar boven te gaan. Gedrieën komen ze enthousiast beneden: "zingende Grauwe Gors en een mooie man Roodborsttapuit". Voor Marian is het de allereerste Grauwe Gors in Nederland, en dan ook nog zingend. En wat gedesillusioneerd omdat niemand van ons nog naar boven rende.

Bij de picknicktafels in de hoek van de parkeerplek is een Huiszwaluwentil, waar Huiszwaluwen geen gebruik van maken, maar gelukkig wel veel Huismussen. Bij dit getsjilp sluiten we het weekend af. We bedanken Annegreet voor de organisatie en Kees voor alle waarnemingen waar hij ons

steeds weer attent op maakte. Ik vergat de chauffeurs te bedanken, maar gelukkig herinnerde chauffeur René mij hieraan. Het was een prachtig, ook heel gezellig, weekend op een verrassende locatie en hier bedanken we ook Aalko voor, voor al zijn voorbereidingen. (De terugweg door een stukje België was “hobbelig” en door het enorme havengebied van Antwerpen; gelukkig dat het zondag was!).

Toevoeging van Kees Roselaar:

Bij het lang van tevoren plannen van een weekend Zeeuws-Vlaanderen, wat natuurlijk noodzakelijk is bij een flinke groep deelnemers, moet je soms wat geluk hebben, althans, als je ook de telpost Breskens wil bezoeken. De trek op de dijk bij Breskens is vooral leuk bij zwakke zuid- tot zuidoosten wind, als er stuwing van vogeltrek langs de dijk optreedt. Wij hadden alleen op vrijdag 14 april de goede omstandigheden, maar helaas was de trek in de loop van de middag toen wij arriveerden al flink afgezakt, zodat we alleen wat passerende Boerenwaluwen, Graspiepers, Kneuen en een verre Visarend zagen. De waarnemers die daar de ochtend van dezelfde dag hadden gestaan troffen het veel beter: ze telden van 6:45 tot 13:00 uur 10440 exemplaren van 85 vogelsoorten, waarbij bijzonderheden als Reuzenster, Purperreigers, Koekoek, en diverse Sperwers en Bruine Kiekendieven. Op 4 mei 2023 brak men daar zelfs een nieuw Nederlands record: de tellers zagen 146 vogelsoorten op één dag voorbijkomen, waarbij ze dus gewoon op hun stoel konden blijven zitten. Doorgaans moet je als je zoveel soorten wil zien in hoog tempo heel Nederland doorkruisen!

Algemene toevoegingen (van ?)

1. Namens Aalko – grootvader geworden van een mooie kleinzoon - en Annegreet, dank voor het leuke weekend, Kees voor alle begeleiding, Meia/Marian/René/Femie voor het verslag en allen voor de gezelligheid.
2. Tips voor de volgende keer. Elke avond “lijsten” – we zullen een soortenlijst meesturen bij de “informatie mail over het weekend”

Bijzondere (koffie)locatie bij Saeftinge

Verslag Jeugdexcursie Zeerijdsdijkje, 5-2-2023

Door Luc en Onne.

Met deze excursie zijn we naar het Zeerijdsdijkje gelopen. Vanaf daar zijn we in een cirkel weer terug naar de parkeerplaats waar we waren gestart. We waren met z'n vieren, 2 excursieleiders en wij. Luc heeft vooral foto's van paddenstoelen gemaakt. Onne heeft weinig foto's gemaakt. We zijn vanaf de parkeerplaats de weg overgestoken. Op het Zeerijdsdijkje hebben we een slechtvalk en een smelleken gezien. Verder hebben we nog even bij een watertje gestaan. Daar zat een grote zaagbek en een zilverreiger. En heel veel kuifeenden. Ook hoopten we op een ijsvogel, maar die hebben we helaas niet gezien. We hoopten op een paar bijzondere vogelsoorten die in die omgeving waren gemeld. Dit was bijvoorbeeld de bonte kraai. We hebben deze helaas niet gezien. Met de kleine wandeling naar het Zeerijdsdijkje hebben we ook een buizerd, een torenvalk en kolganzen gezien. Natuurlijk ook nog een paar vogelsoorten die wat algemener zijn, zoals de grauwe gans. Na het dijkje hebben we ook nog een stukje gelopen waarbij we hebben mogen genieten van een groep opvliegende ganzen. Bij een weiland vlak naast de parkeerplaats zagen we ook nog een grote lijster en een grote groep koperwieken.

Grote Zilverreiger

Slechtvalk

Giervalk

Jos Vroege

De Giervalk is een roofvogel met een “noordelijke, circumpolaire verspreiding” (Génsbøl, 2005). “Hij is een bewoner van wijde toendra’s en vooral van daarin verlopende open, brede dalen met aangrenzende kale rotswanden; soms ook nabij, maar als regel niet aan arctische zeekusten. Deze laatste zijn de favoriete verblijfsplaatsen van de noordelijke Slechtvalken” (Voous & Slijper, 1986). Volwassen mannetjes brengen de winter zo veel mogelijk in hun eigen territorium door. Volwassen wijfjes en jongen volgen de beperkte trekbewegingen van de sneeuwhoeders, hun belangrijkste prooi. “Giervalken, die in de winter ver zuidelijk van hun broedgebied verschijnen, zijn vrijwel steeds één- of tweejarige vogels”.

Giervalk, Noorwegen - Hornøya, 17-3-2017

Foto: Eduard Opperman

In West-Europa is de Giervalk al lang geen “goede bekende” meer. “Wél was hij het nog ten tijde van het elegante ‘weispel’ of het valkeniersbedrijf aan de aloude Europese vorstelijke hoven” (noot 1). “Het waren vooral de witte Giervalken die als jachtvogels bij de valkenjacht in vorstelijk aanzien stonden.” “In de geschiedenis van middeleeuwen en nieuwe tijd zijn talrijke voorbeelden bekend van de grote moeite en de hoge kosten die koningen en keizers zich hebben getroost om witte Giervalken te bemachtigen of deze als geschenken of eerbewijzen aan andere vorsten aan te bieden. Nederlandse valkenvangers en daaronder vooral de Valkenswaardse valkeniers hebben in de 17^e en 18^e eeuw door hun deskundigheid en koopmanschap een grote rol in het Europese valkeniersbedrijf gespeeld” (Voous & Slijper, 1986).

“De Russische reiziger N.A. Severtzov (1855) en de Duitse dominee Otto Kleinschmidt (1901) beseften als eersten dat de grote valken van de wereld in twee groepen te rangschikken zijn: die van de Slechtvalk en die van de Giervalk.” De verwanten van de Giervalk in Midden-Azië (Saker), Zuid-Azië (Laggar), Afrika (Lanner) en Australië (Zwarte Valk) zijn, aldus Voous & Slijper (1986), allemaal zwaargebouwde “krachtige jagers van het open land” (noot 2). Zij hebben niet “de elegantie en soepelheid in vlucht van de Slechtvalken en zijn minder gespecialiseerd, met langer borstbeen, zwaardere kop en snavel en zonder verlengde buitenteen, waardoor zij de aanpassing van de Slechtvalken aan het vangen van behendige kleinere vogels missen.”

“In vele delen van de wereld komen vertegenwoordigers van de Gier- en Slechtvalken naast elkaar voor. Altijd is dan de Slechtvalk de kleinste en felste. In West- en Midden-Europa ontbreken Giervalken en hun verwanten. Waarschijnlijk is het land daar voor hen niet open genoeg. Maar het komt stellig door de vernietigende invloed van de IJstijden dat de Europese gebergten geen eigen giervalkverwant (meer) bezitten; de Midden-Aziatische gebergten hebben die wel, nl. de Altaivalk” (Voous & Slijper, 1986). Die wordt, behalve als ondersoort of kleurvorm van de Sakervalk of de Giervalk, ook wel als aparte soort aangemerkt (Ferguson-Lees & Christie, 2001).

“Men krijgt de indruk, dat speciaal op IJsland en in Noorwegen het aantal voor de valkenjacht gevangen Giervalken de populatie-aanwas te boven ging en dat de huidige schaarste van de Giervalk in Noord-Europa voor een belangrijk deel nog daarvan het gevolg is.” “In latere jaren hebben vooral de eier- en vogelverzamelaars een zware tol van de Giervalken in Scandinavië en op IJsland geheven” (Voous & Slijper, 1986) (noot 3). Volgens Génsbøl (2005) is de Giervalk echter niet zo schaars als eerder werd aangenomen. “Het totale aantal broedparen in Europa ligt vermoedelijk tussen 800-1250 broedparen”. De belangrijkste oorzaak voor de eerdere, sterke afname is volgens hem waarschijnlijk niet het plunderen van nesten, maar de achteruitgang van de aantallen sneeuwhoenders.

Giervalk met Zilvermeeuw, Noorwegen - Hornøya, 17-3-2017
Foto: Eduard Opperman

Op 9 september 2001 ontdekten Jan Kuijper, Maarten Verrips en ikzelf tijdens een lang weekend in het Lauwersmeergebied een witte Giervalk op

de dijk bij Zoutkamp. Het bleek een ontsnapte vogel te zijn die op 25 augustus al op Rottumeroog en daarna steeds in de buurt van Zoutkamp werd gezien (Corté e.a., 2001). De juveniele Giervalk die van 28 oktober 2011 t/m 18 maart 2012 overwinterde in Zeeuws-Vlaanderen zag ik op 30 december in de Groote- of Oude Sint Albertpolder bij Sas van Gent. Het is een van de negen Giervalken die door de CDNA zijn aanvaard. Determinatie van Giervalken in het veld wordt helaas steeds moeilijker door het grote aantal “ontsnapte hybride grote valken van valkeniers” (Dutch Avifauna, 2022). Toch nog eens naar het broedgebied?

Dank

Met dank aan Henk Levering, Eduard Opperman en Maarten Verrips voor hun commentaar op een eerdere versie van dit artikel en aan Eduard Opperman voor de toestemming om zijn foto's als illustratie bij dit artikel te gebruiken.

Literatuur

Corté, B., Hegge, W., & Ebels, E.B. (2001). Verdachte Giervalk in Groningen. *Dutch Birding*, 23, 310-311.

Dutch Avifauna. (2022). <https://www.dutchavifauna.nl/species/giervalk?all=1>

Ferguson-Lees, J., & Christie, D.A. (2001). *Raptors of the world*. Boston: Houghton Mifflin.

Freriks, K. (2008). *De valk. Over valkerij en wilde vogels*. Amsterdam: Athenaeum - Polak & Van Gennep.

Génsbøl, B. (2005). *Veldgids roofvogels*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.

Verrips, M. (2002). *Hallo meneer de uil* (Verslag vogel- en natuurreis Finland en Noorwegen 4-20 juni 2002). Leiden: uitgave in eigen beheer.

Voous, K.H., & Slijper, H.J. (1986). *Roofvogels en uilen van Europa*. Leiden: E.J. Brill/Dr. W. Backhuys.

Noten

1. Voor meer informatie zie bijvoorbeeld: 'De valk. Over valkerij en wilde vogels' van Kester Freriks (2008).

2. De Noord-Amerikaanse 'Prairievalk' - door sommigen gezien als verwant van de Lanner en Laggar, door anderen ook van de Gier-, Altai- en Sakervalk (Ferguson-Lees & Christie, 2001) - wordt door Voous & Slijper (1986) in dit verband opmerkelijk genoeg niet genoemd.

3. Op 7 juni 2002 stond ik in Noorwegen bij een rotswand met zo'n giervalknest waaruit de eieren waarschijnlijk door mensen waren geroofd. Wij hoorden dat van Mark Constantine en Killian Mullarney, die in dit gebied waren om voor 'The sound approach' vogelgeluiden op te nemen en in Vardø in hetzelfde hotel zaten. Zij hadden het nest - dat in 2002 laag tegen de rotswand zat - langere tijd in de gaten gehouden (Verrips, 2002).

Wist je dat

Martine Kamminga

Vanaf 16 februari dit jaar bij natte natuurgebieden niet meer met loodhagel mag worden geschoten? Lood vergiftigt het water.

Een milieuvriendelijker alternatief bismuthagel is? Dat wordt bij kleiduifschieten vaker gebruikt.

Dat de tenen van een Kleine Zilverreiger geel zijn om onder water de prooidiertjes te laten schrikken, zodat ze opfladderen en de Reiger ze gemakkelijker kan pakken?

Waterspreeuwen er onder water geheel wit uitzien? Ze verspreiden een waterdichte smeerlaag over hun lichaam, dat wit ziet onder water.

De oren van een uil asymmetrisch aan zijn kop zitten, zowel van voor naar achteren als van boven naar beneden? Dan kunnen ze in het donker de afstand tot hun prooi beter inschatten.

Als je een Bosuil roept en er komt er ééntje kijken, dat meestal een uil is zonder eigen territorium? Hij komt kijken wie er roept en als er een territorium vrij komt, kan hij dat snel inpikken.

Oehoes wel vijf keer op een nacht op jacht kunnen gaan?

Ze bij voedselgebrek hun eigen jongen kunnen opeten?

Boeren die hun weiland onder water zetten, ook last kunnen krijgen van Bruine Ratten? Op camera's is vastgelegd hoe ze gangen graven onder het land en eieren en jongen roven.

Op 1 mei j.l. de test van het luchtalarm in Haarlem om 12.00 uur niet is afgegaan? Dit omdat er Ooievaars op de sirenemast broeden.

Wat nieuws uit mijn werkomgeving:

Wist je dat in Krommenie de geplande spouwmuurisolatie van huurwoningen met een maand is vervroegd, om broedvogels en vleermuizen niet te verstoren?

De Cetti's Zanger nu een vaste bewoner is geworden aan het Brettenpad, het natuurpad dat loopt vanaf Amsterdam Sloterdijk naar Halfweg? Er zitten er zeker een stuk of drie.

Er ook twee Sprinkhaanzangers zitten in het brede rietgedeelte, en dat ze veel vogelaars trekken?

Ik er voor het eerst nu ook een Roerdomp heb horen hoempen?

Het aantal Zwartkoppen daar achteruit lijkt te zijn gegaan, zo te horen?

Het niet raadzaam is om daar in het donker rond te fietsen, omdat er ook wel exemplaren van de Homo Vagabondus of Homo Psychoticus kunnen worden waargenomen? Ze doen misschien niks, maar je kunt nooit weten.

Er in het postdistributiecentrum van Westpoort al jarenlang een kolonie van 6 Huismussen rondvliegt. Hun getjilp klinkt vaak boven het lawaai van sorteermachines en lorries uit, en ze kunnen blijkbaar goed overleven op onze lunchrestjes. Ze zitten vaak op de buizen boven de galerij waar de kantine is.

Vogelbladen mei 2023

Martine Kamminga

Han Buckx opent de eerste **Fitis** van dit jaar met een stukje over het Circuit Zandvoort, dat steeds meer aanwezig is in het natuurgebied, qua herrie. Waren er vroeger nog 5 lawaaidagen in het jaar, later werden het er tien. Nu is het bijna elk weekend raak. Veel BMP tellingen worden verstoord doordat vogels niet meer te horen zijn door het gebrul van de raceauto's. Nu zijn er nog maar circa tien stiltedagen in het jaar. Ook de stikstofregels worden niet gehandhaafd. Stichting Rust bij de Kust verloor diverse rechtzaken, behalve die tegen het produceren van tonaal geluid. Maar de Omgevingsdienst IJmond handhaaft niet. Bovendien is de website van die dienst vaak niet bereikbaar. Een klacht indienen via de smartphone lukt niet meer. Met veel kunst- en vliegwerk slaagt de schrijver er toch wel vaak in om een klacht in te dienen. Hij geeft het niet op.

Er worden tellingen verricht onder de populaties Grauwe Ganzen in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Dit ook omdat juist deze Ganzen gevaar lopen door de aanwezigheid van Schiphol. In Zuid-Kennemerland zijn veel meertjes, waar de dieren rustig kunnen ruïen. Daar komen dus veel Ganzen. Langs de waterrand wordt een vanginstallatie opgezet. Met kano's en te voet worden de vogels via twee lange vangarmen een koraal in gedreven. Daar worden ze één voor één voorzien van een metalen VT ring, ze krijgen een groene halsband om, hun geslacht wordt bepaald, er wordt een uitstrijkje genomen van keel en cloaca op de aanwezigheid van vogelgriep. Hun bloed wordt geprikt, ze worden gewogen en tot slot wordt er een röntgenfoto van hun gemaakt om te kijken of ze ooit beschoten zijn met hagel. Dit alles zo snel mogelijk, door een rijtje van onderzoekers met elk hun eigen taak, om de stress voor de vogels zo kort mogelijk te laten zijn.

In 2021 zaten er 66 Grauwe Ganzen in het Spartelmeer, in 2022 46 bij het meertje van Burdet. Men kan niet overal in dezelfde periode op dezelfde plekken dat onderzoek doen, omdat de recreatiedruk en de weersomstandigheden verschillen. Vooral in de binnenduïnrand en de polders van West Haarlem, tussen Haarlem en Spaarndam en verder tussen Heemskerk

en Den Haag zitten er veel Ganzen. Eéntje vertrok naar Duitsland, maar kwam in 2022 weer ruien in het Vogelmeer. Er werden meerdere hagelkorrels gevonden. Er wordt flink op ze gejaagd, maar hoe veel, dat verschilt per gebied. Op www.geese.org kun je Ganzen met een halsband melden. Dan krijg je tevens informatie over zijn of haar levensloop.

Grauwe Gans met halsband, 3-6-2021

Foto: Ruud Maaskant

Op 5 december 2021 werd aan de Prins Hendriklaan in Overveen de eerste Siberische Braamsluiper waargenomen. Via zijn poep kon het DNA vastgesteld worden. Hij trok veel bekijks van vogelaars uit heel Nederland.

Siberische Braamsluiper

Foto: Arnoud B. van den Berg

Hennie Miltenburg heeft een onderhoudsvrije IJsvogelwand ontwikkeld. Klassieke IJsvogelwanden van klei en leem willen door regenval e.d. nog al eens inzakken. Dan moet er weer één opgebouwd worden. Daarvoor moet de grond van de oever vaak uitgegraven worden. Miltenburg maakt een frame van balken van eikenhout en palen van kastanjehout, die door hun looizuurgehalte goed bestand zijn tegen verwerking. Voor een wand van max. 1,2 meter hoog is geen vergunning nodig. Onkosten zijn 700 euro per wand, alleen voor materiaal en versnapering. Vrijwilligers werken gratis. De financiering wordt gedaan door Vogelstichtingen en Werkgroepen. Sinds 2018 zijn in de regio 7 broedwanden geplaatst. De aanwezigheid van broedende IJsvogels wordt gemonitord door geregeld een half uur te gaan kijken, wat een enigszins onduidelijk beeld geeft. Iemand heeft nu een detectiesysteem met camera's ontwikkeld, dat via een gat in de broedtunnel geplaatst kan worden. Het aantal IJsvogels in de regio is door de jaren heen stabiel gebleven, met een korte dip na de koude periode in 2021. Het is nog niet duidelijk of de nieuwe IJsvogelwanden worden gebruikt.

Tussen het Spaarne en College Hageveld is een herenboerderij opgezet, waarvan ca. 250 certificaathouders eigenaar zijn. Het is een gemengd bedrijf, van 18 ha grasland en een halfopen potstal, dat beheerd wordt door boeren uit de biologische landbouw. Op de akkergrond worden diverse groenten geteeld. Er grenst een speelbos aan. Bloemenstroken tussen de

gewassen bieden voedsel aan insecten in de zomer, en zaad voor vogels in de winter. Elk jaar gaat men daar vogels tellen.

Van maart tot en met augustus 2022 is in de gemeente Alkmaar de populatie Futen geteld, zo schrijft **De Kleine Alk** in zijn eerste nummer van dit jaar. Alle wateren van Alkmaar zijn onderzocht, wat zeer arbeidsintensief is vanwege de vele kanalen. Ook is het moeilijk om altijd te bepalen welke jongen bij welk ouderpaar horen, omdat de jongen slechts in de eerste twee weken na het uitkomen constant, in het water, bij de oudervogels blijven, warm onder de vleugels, op de rug. Omdat hun donskleed erg dun is, kunnen ze snel onderkoeld raken of verdrinken. De sterfte onder jongen in de winter is dan ook hoog. Na drie weken zwemmen ze zelfstandig rond. Dan splitst het gezinnetje zich en voedt elke ouder een eigen deel van de jongen op. Dat is wat het zo lastig maakt om te bepalen wie bij wie hoort. Futen kunnen wel 23 jaar worden. In Noord-Holland nemen Futen over het algemeen toe in aantal. Bij één paartje werd op 8 november vorig jaar al een kuiken op de rug gezien. Tijdens de koude-periode in december wisten ze te overleven in een wak in het ijs, en zwommen voor hun voedsel onder het ijs door naar een ander wak. Op 9 januari dit jaar hadden ze weer een nest, terwijl het oudere jong nog om voedsel bedelde. In de stad zijn in de winter nog twee paren met jongen gezien.

In de **Tringa nr. 1** van dit jaar wordt vermeld dat nieuwbouw steeds aantrekkelijker wordt voor Huiszwaluwen om te broeden. De woningen in jaren '30 stijl zijn erg in trek door hun overstekende daken. Daaronder bouwen ze hun nest, waarvan ze het materiaal uit nabije grondaufgravingen halen. Vorig jaar werd er pas laat gebroed, nl. in juni. De Huiszwaluwen moesten bij hun trek veel Saharastof ontwijken, in Zuid-Europa waren er minder insecten door slecht weer en hier bij aankomst heerste droogte. Veel oude klei-nesten waren door de droogte van de gevels gevallen. Bij de nestenbouw krijgen de vogels steeds meer voorkeur voor de koelere noordkant van een gebouw. In Westerdel, gemeente Dijk en Waard, de gemeente Schagen en Schagerbrug nemen de Huiszwaluwen toe. Oudere stadsdelen worden meer gemeden. De kunstnesten in Petten-Zuid en in Zijpersluis worden goed gebruikt. De bewoners van de huizen vinden het leuk en vragen vaak zelf om een kunstnest. Helaas krijgen velen er na een paar jaar weer genoeg van en halen de nesten weer weg. Maar het volgende jaar proberen die Zwaluwen er toch weer een eigen nest te bouwen.

Biodynamisch groenteteeltbedrijf De Lepelaar in Noord-Holland schrijft een stukje over de kromme redeneringen die gehanteerd worden bij het toekennen van financiële steun. Gangbare boeren die verduurzamen maken meer kans op subsidie dan bio-boeren, omdat de maatregelen die eerstgenoemden treffen, een relatief grotere verbetering voor het milieu met zich meebrengen, dan die van de bio-boeren, die toch al minder het milieu belasten. Zo werd subsidie voor het graven van een mestput op het erf

afgewezen, terwijl ze wel dezelfde belasting moeten betalen voor de inkomsten uit hun biologische producten.

Men doet erg zijn best om de Tapuit voor onze duinen te behouden. Zoals de lezer al weet, zijn Tapuiten nagenoeg verdwenen door het verdwijnen van het Konijn. Die verdween door ziektes, predatie en stroperij. Tapuiten broeden graag in konijnenholen, maar ook in rotsspleten en onder boomstronken. Ze hebben veel te lijden van Vossen, Marters en andere kleine roofdieren, en de Huiskat. Nu wil men de hollen die er nog zijn, vrij maken door ruige begroeiing te verwijderen en ze extra beschermen met kippengaas, zodat een Tapuit er wel in kan, maar een Vos niet. Eerst gebruikte men een fijnmazig soort kippengaas, maar door het grotere gat voor het hol konden toch nog kleine roofdieren naar binnen. Dat probleem probeert men nu op te lossen door een grofmaziger kippengaas te gebruiken, waardoor alleen Tapuiten en hun jongen in en uit kunnen vliegen. Dat kunnen ze alleen één voor één, zodat het laatste jong dat er in wil vluchten, toch soms gepakt wordt. Eén paartje Tapuiten vond na twee mislukte nestpogingen een veilige nestgelegenheid op een schuurtje met een losse dakpan. En met succes. Als Tapuiten eenmaal op het nest zitten, trekken ze zich weinig aan van onderzoekers, is gebleken. Hun jongen worden door medewerkers van Sovon met twee kleurringen gemerkt, in verschillende kleurcombinaties, om jaartal van geboorte en ouderpaar te kunnen natrekken.

SOVON bestaat dit jaar 50 jaar! Is ooit opgezet om naar Brits voorbeeld de kennis van vogelaars uit heel Nederland te bundelen en een Atlas van de Broedvogels van Nederland te maken. Later kwam er een Jaarrond Atlas van de Vogels van Nederland. Eerst waren er 7 vaste medewerkers, nu 65. Hun gemiddelde leeftijd is sinds vijf jaar gedaald van 50 jaar naar 47 jaar.

Aandacht voor 2022, het jaar van de Merel. Deze vogelpopulatie gaat achteruit. Dat begon al vóór de Usutu uitbraak van 2016. Hij nestelt het liefst in Klimop en Laurier. Klimop levert veel bessen in de winter. Borders en gazons bieden veel eiwitrijke wormen en insectenlarven. Hij broedt steeds vroeger in het jaar en in bewoond gebied eerder dan in het bos. Het nestsucces was vroeger veel groter in bewoond gebied. Nu scheelt het niet veel meer met dat in het bos. Door de droogte van vorig jaar had maar één vijfde van de nesten succes. Merels kunnen inventief zijn in het zoeken naar voedsel. Er is waargenomen dat ze kleine visjes aan hun jongen voerden. Merels gedijen het best in bewoond gebied met een goede balans tussen bebouwing en groen. De “vertegeling” van tuinen is geen goede trend.

Ingang Tapuiten nest met gaas

Foto: Tim Zut

Dit jaar is het het jaar van de Scholekster. Hij neemt toe op bedrijventerreinen en in parken, terwijl hij op het platteland afneemt in aantal. Men probeert nu meer broedgelegenheid te creëren door broedpalen te plaatsen, zodat ze veilig zijn voor de Vos. De Scholeksters maken er al dankbaar gebruik van. Sovon wil onderzoeken hoe het broedsucces bij die palen is.

Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen verplaatsen zich steeds meer naar het binnenland en broeden daar op daken, om de Vos te ontwijken. Die trend zette in Engeland al in de jaren '40 en '50 in, in de kustplaatsen, waarschijnlijk door de vestiging van mensen en de aanleg van vuilstortplaatsen. Pas vanaf de jaren '80 kwamen ze in Nederland in het industrie gebied van IJmuiden en in de jaren '90 in Alkmaar, Scheveningen en Katwijk, niet tot ieders genoegen, zoals men wel weet. Grappig genoeg stemmen veel Meeuwen hun voedselzoekgedrag af op het ritme van de mens. Zo posteren ze zich vaak bij scholen als deze uitgaan, om de lunchpakketrestjes van de kinderen te verschalken. Vanaf eind mei verdedigen ze hun jongen met geschreeuw. (Bij ondergetekende heeft zo'n vijf jaar geleden een keer een Meeuw rakelings over mijn hoofd gevlogen met een schreeuw. Dat gebeurde op de Koningin Julianalaan in Castricum, tijdens het lopen van mijn wijk. Ik voelde de luchtstroom van haar vleugels) Doordat Meeuwen vaak door netten of valkeniers worden weggejaagd van de daken, gaan ze zgn. diffuse kolonies vormen. Ze splitsen zich op in kleinere kolonies. Sovon doet een oproep om Meeuwenkolonies op daken te tellen. Dat kan voor Kleine Mantelmeeuwen, Zilvermeeuwen, maar ook voor Stormmeeuwen en Visdieven, op sovon.nl/dakkolonie. Kleurringen kunnen gemeld worden op ring@buijsecoconsult.nl.

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, feb-apr 2023

Hans Schekkerman

Dit overzicht beslaat de periode 1 februari t/m 30 april 2023. De selectie van interessante waarnemingen is samengesteld op basis van meldingen op [Waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) en [Trekstellen.nl](https://www.trektellen.nl), en van de vinkenbaan. Alle melders worden hartelijk bedankt voor het invoeren. Waar in dit overzicht een totaal aantal *waarnemingen* wordt genoemd zijn alle meldingen van dezelfde locatie op dezelfde dag als 1 geteld; waar dit niet is gebeurd wordt gerept van het aantal *meldingen*. Afkortingen: tp=ter plaatse; kj=kalenderjaar; ad=adult; juv=juvenile; m=man; v=vrouw(kleed); ovv=overvliegend, Z=naar Zuid etc; NHD=Noordhollands Duinreservaat.

Feb-apr algemeen

Februari 2023 was zacht, droog en zonnig. Het weerbeeld was wisselend met zowel rustige koudere perioden als warmere dagen met zuiden- en westenwind. Maart was nat, vrij zacht en somber, maar nogal wisselvallig en met winden vooral in de west- en noordhoek, maar ook een zuiderstorm op de 13^e. Er viel ongeveer twee keer zo veel neerslag als normaal in deze maand. Ook april was nat, en koel. De neerslag viel vooral tijdens passages van enkele lagedrukgebieden maar daar tussendoor woei de wind vaak uit de noord/oosthoek, waardoor het koel bleef voor de tijd van het jaar.

Wat betreft vogels was het een nogal rustige periode. Er waren geen bijzondere winterfenomenen en sommige schaarse maar gebruikelijke wintervogels zoals burgemeesters en kuifaalscholver werden niet gemeld.

Kruisbekken ontbraken ook opvallend in deze periode. In mrt en apr kwam de voorjaarsstrek ook wat laat en weinig uitbundig op gang. De meest bijzondere soorten waren langer verblijvende Koereiger, Kleine Zilverreiger, Velduil en Raven, en onder de doortrekkers Strandplevier en Europese Kanarie.

Patrijs

Patrijzen werden gemeld van vertrouwde plekken; Vennewaterspolder, tussen Egmond-Binnen en Bakkum-Noord, en De Buitenlanden/St Aagtendijk in de Wijkmeer (2 paartjes).

Kwartel

9 apr – 1 roepend, De Buitenlanden, Beverwijk – Remco Oosterlaar

Kleine Zwaan

5 mrt – 10 N Westerberg, NHD Bakkum – Kees de Pater

Kleine Rietgans

Negen waarnemingen van in totaal 957 noordwaarts overtrekkende exx tussen 6 en 27 feb (waarvan 752 op 6-10 feb).

Toendrarietgans en Kolganzen, Heemskerker Noordbroek, 17-3-23, Ruud Altenburg

Toendrarietgans

24 feb t/m 17 mrt – 1 Heemskerker Noordbroek – Ruud Altenburg

Zomertaling

Doortrekkers over zee op 15-19 mrt, en pleisteraars op het Doornvlak op 23 mrt en in de Castricumerpolder en Heemskerker Noordbroek (broedvogels) vanaf 1 apr.

Krooneend

17 mrt – 2 m+v Spinmeer, NHD Castricum – Hans Schekkerman

10 apr – 1 m tp Hoefijzermeer – Aalko Veldman e.a.

IJseend

2 feb – 1 N strand t.h.v. Egmond-Binnen – Jorg Schagen. In groep Zwarte Zee-eenden.

Parelduiker

Over zee langsvliegende vogels op 6 feb, 4 mrt en 11-12 apr (4 op de 12^e) (Hielke Boomsma, Hans Groot, Guido Keijl, Mark Res)

Roodhalsfuut

14 apr – 1 N Egmond aan Zee – Rob van Bemmelen

Geoorde Fuut

Eerste vogels terug op Wei van Brasser / Doornvlak op 14 en 16 mrt. Grootste aantal op de duinplassen in deze periode was 13 op 3 april.

Roerdomp

Waarnemingen kwamen uit Infiltratiegebied NHD Castricum (15 feb - 21 mrt), westoever Uitgeestermeer (vanaf 27 feb; 3 hoepend op 30 apr), Zeedijk Wijkmeer (9 apr) en de St. Aagtendijk, Heemskerk (30 apr, hoepend).

Koereiger

3-6 feb – 1 Groot/Klein Dorregeest en Recreatiegebied Dorregeest – Koen Willemsen, Marion Geerts/Bart Pelt e.a.

27 mrt – 1 Dorregeesterpolder, Uitgeest – Henk Levering

Deze waarnemingen betreffen vermoedelijk hetzelfde exemplaar als in dezelfde omgeving op 7-17 jan.

Kleine Zilverreiger

3 feb t/m 12 mrt – 1 Castricumerpolder en Heemskerk – Waarschijnlijk dezelfde vogel die in jan werd gemeld uit Heemskerk en het Heemskerkerduin werd op 3, 4, en 21 feb en 2 mrt gezien in de Castricumerpolder / Buitendijkspad. Op 12 mrt rustte hij in een boom bij zijn 'oude plek' in Heemskerk. Als de vogel continu in de regio aanwezig is geweest heeft hij zich behoorlijk onopvallend gedragen.

Grote Zilverreiger

De slaapplaatstelling begin feb leverde 38 exx op op het starteiland in het Alkmaardermeer; 7 in eendenkooi van der Eng bij Uitgeest, en 7 in de Karpervijver; totaal 52 (werkgroep Zilverreigers).

Purperreiger

8 apr – 3 N, NHD Bakkum – Hans Groot

27 apr – 1 tp Soeckebacker, NHD Egmond – KD Dijkstra

30 apr – 1 tp De Krim, NHD Egmond – KD Dijkstra

Koereiger, Dorregeest, 6-2-'23

Foto: Marion Geerts / Bart Pelt

Ooievaar

Dertien waarnemingen tussen 9 mrt en 29 apr.

Visarend

Overtrekkende vogels op 19 apr (Bakkum-Noord, Hans Stapersma), 28 apr (Castricum, Peter Zwitter) en 30 apr (Uitgeestermeer, Folko vd Brink e.a.).

Zeearend

9 mrt – 1 onv N Castricum aan Zee – Hans Kuperus. Laag over zee.

11 apr – 1 onv Z NHD Bakkum en dorp Castricum – Jorg Schagen e.a.

22 apr – 1 N NHD Heemskerk – Ruud Altenburg e.a.

Rode Wouw

Acht waarnemingen tussen 11 mrt en 5 apr en nog een op 24 apr. Meldingen kwamen uit het duingebied, over Castricum en uit de Castricummerpolder.

Zwarte Wouw

21 apr – 1 N Grensvlak, NHD Bakkum – Wouter Bol

Blauwe Kiekendief

27 waarnemingen verspreid over de periode. Vogels werden tp/jagend gemeld in de Wijkermerepolder/Aagtendijk (6x), Hempolder/Dorregeesterpolder (7x), De Woude (1x), NHD Bakkum-Egmond (6x), en Infiltratiegebied/Zuidernollen (2x).

Ruigpootbuizerd

26 feb – 1 tp Reggers-Sandersvlak, NHD Egmond – Rienk Slings. “Forse buizerdachtige met witte ondervleugel en grote zwarte ronde polsvlekken.

Staart van boven wit met dunne donkere eindband. Chocoladebruin borstschild. Vloog laag, frequent biddend met snellere vleugelslag dan buizerd.”

Smelleken

Zes waarnemingen van jagende exx in het poldergebied (Castricummerpolder tot Wijkermeer) tussen 6 feb en 16 mrt, en daarna 4 voorjaarstrekkingen tussen 14 en 30 apr (NHD en Heemskerker Noordbroek).

Boomvalk

Drie waarnemingen, op 24 en 27 (2) apr.

Slechtvalk

15 Waarnemingen in feb, 16 in mrt en 10 in apr.

Strandplevier

2 apr – 2 N Castricum aan Zee – Hans Groot. “Op grens van zee en strand, samen met twee Scholeksters. Lichtbruine bovendelen en -vleugels, vleugelstreep, lichte kop met enige donkere tekening.”

Bokje

Drie waarnemingen in feb, 3 in mrt en 4 in apr, uit het buitenduin, het Seerijdsdijkje (Bakkum) en de Heemskerker Noordbroek.

Zwarte Ruiter

Pleisteraars in de Heemskerker Noordbroek/ Waterberging en in de Castricummerpolder (Groote Ven/ Oude Venne) op 18 mrt, 14 apr, 18-21 apr (max. 3) en 26-30 apr (max. 2).

Bosruiter

22 apr – 2 duinplas Lepstukken, NHD Castricum – Thijs de Kruif

28 apr – 1 N strand Velsen-Noord – Roef Mulder

Kleine Jager

11 apr – 2 N over zee Castricum- Egmond-Binnen – M. Res, J. Schagen

27 apr – 1 N over zee t.h.v. Hoge Toren, NHD Bakkum – R. v Bemmelen

Zwartkopmeeuw

Over zee waarnemingen op 25, 29 mrt en 3, 5, 10, 14 en 30 apr, en op 7 feb een kleurringdragende adult op het strand bij Wijk aan Zee. In het binnenland werden pleisterende vogels gemeld bij de Waterberging bij Heemskerk (5-8 apr, max 3) en de Groote Ven, Castricummerpolder (17 apr), naast 8 meldingen van overvliegers.

Geelpootmeeuw

Zes waarnemingen tussen 11 feb en 9 apr; elk twee van het strand, de Dorregeesterpolder en de Heemskerker Noordbroek

Pontische Meeuw

Slechts 2 van de 13 waarnemingen uit deze periode kwamen niet van de zeekust: Hempolder Akersloot 12 feb en Heemskerker Noordbroek 8 apr.

Velduil

8 mrt – 2 De Buitenlanden, Wijkmeer – Gerard Brinkman

3 apr – 1 Reggers-Sandervlak, NHD Bakkum – Hans Kuperus

3-11 apr – max. 3 De Buitenlanden, Wijkmeer – Rick Landsman e.a.

7 apr – 1 Aldertdal, NHD Egmond – Kees Scharringa

22 apr – Reggers-Sandervlak, NHD Bakkum – Joep de Leeuw

Velen maakten gebruik van de gelegenheid om weer eens jagende Velduilen te kunnen zien in onze regio. In de Wijkmeerpolder hebben ook in eerdere jaren geregeld exemplaren gepleisterd, in feb-mrt 2017 zelfs tot 12 tegelijk.

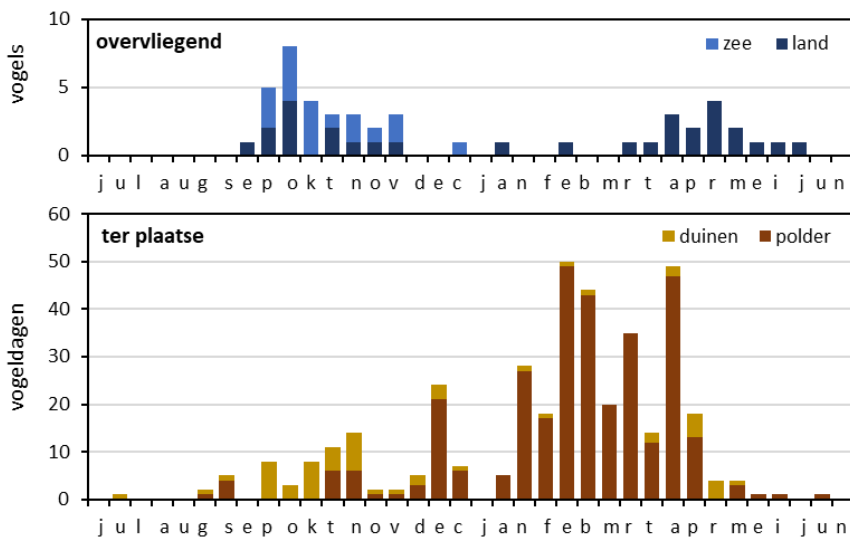

Fig. 1. Seizoenspatroon van Velduil in Midden-Kennemerland in 2004-2023: aantallen vogels x dagen per decade (10-daagse periode). Bij overvliegende vogels (boven) is onderscheid gemaakt tussen waarnemingen boven land en boven zee (incl. Noordpier IJmuiden); bij ter plaatse verblijvende vogels (onder) tussen waarnemingen in duin- en poldergebied.

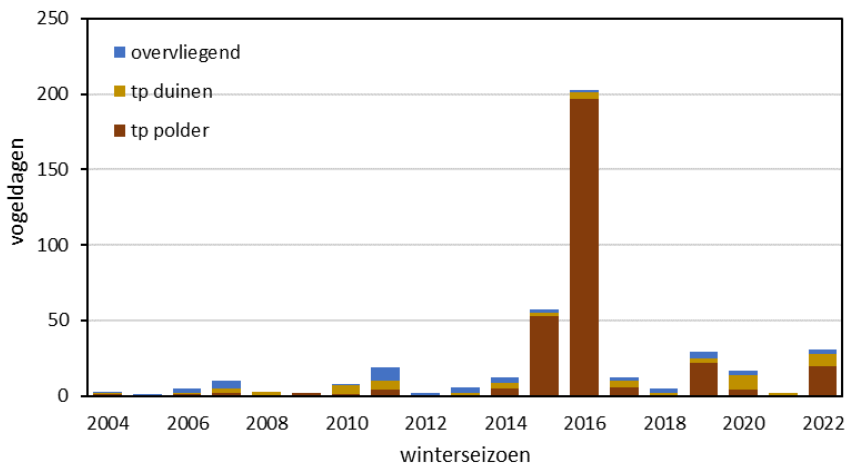

Fig. 2. Aantallen (vogels x dagen) Velduilen in Midden-Kennemerland per winterseizoen (jul-jun) in 2004/05-2022/23, onderscheiden naar overvliegers en pleisteraars in duin- en poldergebied.

Velduil, De Buitenlanden, Beverwijk, 5-4-'23

Foto: Hans Groot

Nu waren er berichten over 5 pleisteraars, maar er zijn er nooit meer dan 3 per dag gemeld op waarneming.nl. De uilen waren vooral in de avond-schemering jagend te zien. In de afgelopen 20 jaar zijn geen broedgevallen meer vastgesteld in Midden-Kennemerland, en was Velduil een schaarse doortrekker en wintergast. Doortrek is vooral merkbaar in het najaar van eind sep tot eind nov en in het voorjaar tussen eind mrt en begin mei. In die trekperiodes worden vogels gemeld als overvliegend en ter plaatse verblijvend in het duingebied (fig. 1). In de tussenliggende maanden, van dec tot midden-mrt, zijn overvliegers schaars. Het overgrote deel van de pleisteraars zit dan in de polders; in het duin verblijven 's winters schijnbaar nauwelijks Velduilen. In de polder gaat het dan vaak om langer blijvende

exemplaren, waarbij de Wijkermeer een favoriet gebied is, maar ook daar lang niet elke winter vogels aanwezig zijn (fig. 2).

Een curieus verschijnsel is dat in de najaarstrekperiode heel geregeld over zee trekkende of uit zee aanvliegende Velduilen zijn gemeld, maar in het voorjaar niet (figuur 1). Een iets lagere activiteit van waarnemers aan zee en op de Noordpier in het voorjaar dan het najaar lijkt dit opvallende verschil niet te kunnen verklaren.

Draaihals

25 apr – 1 tp Infiltratiegebied, NHD Castricum – T. Admiraal, H. Boomsma

Strandleeuwerik

5 feb – 3 tp Infiltratiegebied NHD Castricum - Johan Görtemöller

Waterpieper

Zes waarnemingen in de polders (Uitgeest-Heemskerk), 4 feb - 4 apr.

Engelse Gele Kwikstaart

Twee oudgediende mannetjes waren weer terug op hun territorium, in de Heemskerker Noordbroek (vanaf 15 apr) en bij de Oude Venne in de Castricumerpolder (vanaf 27 apr). Doortrekkers werden gemeld uit de Westwouderpolder (27 apr), de Wijkermeer (13, 30 apr) en de Wei van Brasser, NHD Bakkum (29 apr). Op 8 apr werd bij de Groote Ven een hybride Engelse x Gele Kwikstaart gefotografeerd (T. Reurts).

Rouwkwikstaart

Het was geen goed voorjaar voor doortrekkende Rouwkwikken; er waren slechts 21 waarnemingen van totaal 24 exx. Ze werden gezien in het Infiltratiegebied, Kruisbergweide en Watervlak in NHD Castricum, Doornvlak, Zwarte Vlak en bij het Ruyterhuis in NHD Bakkum, de Rijksduinen bij Wijk aan Zee, en langs de St. Aagtendijk bij Beverwijk.

Paapje

Vier waarnemingen in het NHD van deze in het voorjaar erg schaarse doortrekker, tussen 25 en 30 apr.

Beflijster

26 Waarnemingen (42 exx) tussen 9 en 30 apr, alle uit het NHD. De grootste groep was 11 op 22 apr. Daarmee was het een mager voorjaar voor Beflijsters, wat opvallend is omdat noordoostenwind (die woei nogal eens) in het verleden wel tot ophoping van Beflijsters in het duin zorgde.

Cetti's Zanger

Een veel gemelde soort (221x) zodat de uitbreiding goed is te volgen. Op de al langer bezette plekken zongen er maximaal 7 in Infiltratiegebied Castricum, 3 langs de Dorregeesterpolder en 3 in de Groene Driehoek bij Uitgeest, en elk 1 in Infiltratiegebied Kieftenvlak, de Hempolder, De Woude en langs de St. Aagtendijk. Nieuw waren zingende vogels op het Watervlak (NHD Castricum) en in Soeckebacker (NHD Egmond).

Snor

Snorrende Snorren werden gemeld langs de St. Aagtendijk/Aagtenpark bij Beverwijk (max. 2, 7-30 apr), Infiltratiegebied Castricum (max 2, 4-28 apr), Dorregeesterpolder (30 apr) en park Assumburg in Heemskerk (18 apr).

Fluiter

30 apr – 1 zingend Ganzenweide, NHD Heemskerk – Arnold Wijker

Siberische Tjiftjaf

2 apr – 1 tp Grensvlak, NHD Bakkum – R. Koolwijk. Met foto.

Bonte Vliegenvanger

Schaarse voorjaarstrekker; 3 waarnemingen in het NHD op 9, 24 en 29 apr.

Roek

In mrt-apr over de zeereep vliegende solitaire vogels vormen de laatste jaren het merendeel van de in onze regio waargenomen Roeken; nu op 5, 12 en 27 apr bij Castricum aan Zee.

Raaf

10 apr t/m 8 mei – 2 NHD Heemskerk-Egmond. Op 10 en 12 apr werden 1 resp. 2 Raven gezien in de buurt van de Kruisberg, NHD Heemskerk. In de 2 weken daarna ontstond een patroon van waarnemingen van zuidwaarts vliegende vogels in de ochtend (c. 8:00), daarna enkele uren rondhangend bij Kruisberg/Bloemberg/Watervlak, gevolgd door een rechtstreeks of langzamer noordwaarts vertrek (ovv Infiltratiegebied, Brabantse Landbouw, NHD Bakkum-Egmond). Dit werd gezien op 14, 18, 21, 22, 23, 25, 27 en 30 apr. Het betrof hoogstwaarschijnlijk een paar (niet-broedende, relatief jonge?) Raven die hun vaste domicilie hadden bij Bergen/Schoorl en uitstapjes maakten onze kant op, vermoedelijk om te zien of de lammerende schapen bij de Kruisberg nog iets eetbaars hadden achtergelaten. Hoewel wel 'baltsachtig gedrag' (snavelen, acrobatische vluchten) werd gezien was het eigenlijk al te laat in het voorjaar om nog serieus aan broeden te denken. In mei werden de bezoeken vluchtiger, de laatste waarneming was op de 8^e.

Europese Kanarie

8 apr – 1 tp Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – Edwin Kerssens e.a.

Barmsijs

Er werden aardig wat barsijsen gemeld: 6 waarnemingen in feb, 3 in mrt en 28 in apr. In feb en mrt ging het volgens de meldingen vooral om Grote Barsijsen, in apr om Kleine. In Vogelwater/Melkvak, NHD Bakkum, pleisterden een poos enkele exemplaren.

Geelgors

18 mrt – 1 N Papenberg, NHD Castricum – R. v Bemmelen

8 apr – 1 tp Bassinvlak, NHD Heemskerk – Michel H.

Raaf, Grote Stuk, NHD Heemskerk, 14-4-'23

Foto: Roef Mulder

Europese Kanarie, Vogelduin-Zuid, 8-4-'23

Foto: Edwin Kerssens

Eerste en 2^e waarnemingen van algemene zomervogels en voorjaars-trekkers (*= exclusief enkele wintergevallen), en de gemiddelde datum van de 2^e waarnemingen (omdat de 1^e soms vroege 'uitbijters' zijn) in de voorgaande 5 jaren (*gem.*). Soorten zijn gerangschikt op de 2^e datum.

soort	2023 1 ^e	1 ^e waarnemer	2023 2 ^e	2 ^e waarnemer	gem.
Kneu*	8-feb	Hans Schekkerman	11-feb	Ruud Altenburg	2-mrt
Grutto	9-feb	Mark Res	11-feb	Hans Kuperus	7-feb
Roodborsttapuit*	4-feb	Marion Geerts	13-feb	Willem Jas	25-feb
Bruine Kiekendief*	4-feb	Hans Schekkerman	19-feb	Remco Oosterlaar	15-mrt
Kluut*	22-feb	Ruud Altenburg	26-feb	Ruud Altenburg	26-feb
Lepelaar*	10-feb	Guido Keijl	27-feb	C. Reuver	17-feb
Tijftjaf* (zang)	12-feb	Rob Bemmelen	3-mrt	Roef Mulder	29-feb
Witte Kwikstaart*	27-feb	Erwin van Saane	3-mrt	Ruud Altenburg	15-feb
Zwartkop* (zang)	23-feb	Rob Bemmelen	12-mrt	Nils	25-mrt
Kleine Plevier	8-mrt	Cees de Vries	14-mrt	Hielke Boomsma	16-mrt
Zwarte Roodstaart*	1-mrt	A.R. Groen	16-mrt	Bart Pelt	12-mrt
Geoorde Fuut (duin)	14-mrt	Hielke Boomsma	16-mrt	Willem Jas	11-mrt
Zomertaling	15-mrt	Hans Groot	16-mrt	Marion Geerts	21-mrt
Blauwborst	18-mrt	Hans Schekkerman	18-mrt	Ruud Altenburg	20-mrt
Gele Kwikstaart	17-mrt	Remco Oosterlaar	23-mrt	Jorg Schagen	31-mrt
Tapuit	19-mrt	Hielke Boomsma	24-mrt	Theo Admiraal	25-mrt
Visdief	24-mrt	Rob Bemmelen	26-mrt	Hans Schekkerman	1-apr
Grote Stern	26-mrt	Hans Groot	26-mrt	Hans Schekkerman	22-mrt
Boompieper	24-mrt	Rob Bemmelen	29-mrt	Hans Schekkerman	30-mrt
Boerenzwaluw	28-mrt	Remco Oosterlaar	31-mrt	Frans ten Berge	28-mrt
Oeverzwaluw	30-mrt	Sjaak Tijm	31-mrt	Frank Visbeen	31-mrt
Fitis	31-mrt	Mark Res	1-apr	Hans Groot	29-mrt
Rietzanger	1-apr	Hans Schekkerman	2-apr	Ruud Altenburg	4-apr
Gekraagde Roodstaart	3-apr	Rob Bemmelen	4-apr	Rob Bemmelen	2-apr
Regenwulp	4-apr	Frank Visbeen	7-apr	Hielke Boomsma	7-apr
Snor	4-apr	Rob Bemmelen	7-apr	Hans Schekkerman	20-apr
Huiszwaluw	3-apr	Daan Bijman	8-apr	Henk van der Leest	5-apr
Sprinkhaanzanger	4-apr	Arnold Wijker	9-apr	Hanno Pet	6-apr
Beflijster	8-apr	Vinkenbaan	9-apr	Arnold Wijker	31-mrt

Nachtegaal	9-apr	Hanno Pet Rob	9-apr	Remco Oosterlaar	8-apr
Grasmus	14-apr	Bemmelen	14-apr	Hans Groot	13-apr
Zwarte Stern	16-apr	Hans Groot	16-apr	Hans Groot	22-apr
Dwergstern	11-apr	Mark Res	19-apr	Hans Groot	17-apr
Groenpootruiter	19-apr	Hans Groot	20-apr	Arnold Wijker	8-apr
Gierzwaluw	20-apr	Daan Bijman	20-apr	Cees Baart	20-apr
Braamsluiper	17-apr	Luc Knijnsberg Rob	21-apr	Bas Lagerveld	11-apr
Koekoek	22-apr	Bemmelen	22-apr	Hans Kuperus Rob	15-apr
Tuinfluter	19-apr	Mieke Lammers Rob	24-apr	Bemmelen	19-apr
Oeverloper	24-apr	Bemmelen	27-apr	KD Dijkstra	21-apr
Kleine Karekiet	27-apr	Arnold Wijker	27-apr	Ruud Altenburg	23-apr
Boomvalk	27-apr	Roef Mulder	27-apr	Rein Beentjes	19-apr
Bosruiter	22-apr	Thijs de Kruif	28-apr	Roef Mulder	4-mei
Fluiter	30-apr	Arnold Wijker	5-mei	Ruud Altenburg	27-apr
Grauwe Vliegenvanger	4-mei	Mike van Nunen	5-mei	Elias den Otter Rob	4-mei
Spotvogel	6-mei	KD Dijkstra	12-mei	Bemmelen	13-mei
Bosrietzanger	8-mei	Ron Dam Hans	12-mei	Roef Mulder Remco	13-mei
Wespendief	14-mei	Schekkerman	14-mei	Oosterlaar	30-apr

Nieuwe (jeugd)leden

Redactie

J. Kuiper
B. Romijn en K. v. Iersel
G. Kapteijn
I. Verkaaik en T. vd Zwart
C. Reemer en D. Apice

Heiloo
Uitgeest
Castricum
Heiloo
Alkmaar

Lezingen & Excursies

Commissie Lezingen & Excursies

Let op: we vertrekken steeds vanaf het parkeerterrein aan de achterzijde van station Castricum (ter hoogte van 'Huis van Hilde').

Advies: 'ad hoc' initiatieven en eventuele wijzigingen worden doorgegeven via onze e-mailberichten. Zorg er a.u.b. voor dat uw e-mailadres bekend is bij de VWG-ledenadministratie.

Zondag 2 Juli

Ochtendexcursie (van 8 tot 10u) in samenwerking met Vogelwerkgroep Alkmaar, een wandeling in het Geesterambacht. Details: zie email.

Zaterdag 14 juli

Fietsexcursie rondje Castricum. Ochtendexcursie (van 7 tot ca.12 uur).

Een fietsrondje langs de vogelhotspots in de duinen en polders rondom Castricum, nadruk op watervogels, weidevogels en steltlopers.

Excursieleider Aalko Veldman of Annegreet van Arkel.

Wellicht interessant voor nieuwe leden om de omgeving beter te leren kennen en waar de interessante vogelkijkplaatsen zijn.

Max 10 deelnemers, aanmelden verplicht. Datum van aanmelden wordt nog bekendgemaakt.

Zondag 13 augustus

Dagexcursie ZW Friesland. Broodje mee. Wel redelijk veel lopen.

Doelsoort: Reuzenster.

Verzamelen: 6:30 uur achter station Castricum.

Excursieleider: Hans Stapersma.

Augustus

Ad-hoc avondexcursie lachsterren en bollenvelden NH.

Excursieleider: Kees Roselaar.

Juiste datum, tijdstip en verzamelplaats worden kort van te voren bekendgemaakt.

30 september

Dagexcursie naar Ooijpolder en Millingerwaard, evt. Blauwe Kamer.

Excursieleider: Bart Korf.

WIE, WAT, WAAR IN VOGELWERKGROEP MIDDEN-KENNEMERLAND

De Winterkoning is het verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. Het verschijnt viermaal per jaar: begin januari, april, juli, en oktober. Uiterste inleverdata voor kopij zijn: 15 februari, 15 mei, 15 augustus en 15 november. Voor het digitaal versturen van illustraties moet de illustratie in JPG-formaat zijn.

<i>Voorzitter</i>	Hans Stapersma Heereweg 44 1901 ME Castricum	tel. 06-22684313
-------------------	--	------------------

<i>Secretaris</i>	Arie Dekker C. Huygenstraat 4 1901 JA Bakkum secretariaat@vwgmidden-kennemerland.nl	0251-655817
-------------------	--	-------------

<i>Penningmeester</i> <i>Vogelwerkgroep</i>	Renie van der Werf Oosterzijweg 6a 1851 PA Heiloo penningmeester@vwgmidden-kennemerland.nl rek.nr. NL67 INGB 0004 4913 69 t.n.v. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland	072-5337 078
---	--	--------------

<i>Penningmeester</i> <i>Vinkenbaan</i>	Kees Roselaar roselaar@xs4all.nl rek.nr. NL03 INGB 0004 3806 80 t.n.v. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland	072-5125 423
---	--	--------------

<i>Bestuursleden</i>	Hans Schekkerman Micha de Heus Piet Admiraal	0251-881405 06-49918837 0251-232603
----------------------	--	---

<i>Ledenadministratie</i>	Femie de Jager – ten Berge Kerkweg 88 1964 JG Heemskerk femiedejager@vwgmidden-kennemerland.nl	0251-831286
---------------------------	---	-------------

contacten

- Milieufederatie	Hans Stapersma	06-22684313
- SVN	Hans Stapersma	06-22684313

© het copyright van de artikelen, tekeningen en foto's berust bij de auteurs, tekenaars respectievelijk fotografen

vervolg binnenzijde achterflap

WIE, WAT, WAAR IN VOGELWERKGROEP MIDDEN-KENNEMERLAND

<i>Redactie</i>	Martine Kamminga Vacature	0251-679171
	Cees op den Velde	06-29225315
	Hans Stapersma	06-22684313
<i>Redactieadres</i>	Cees op den Velde Meeuwenlaan 31 1935 ER Egmond-Binnen webmaster@vwgmidden-kennemerland.nl	
<i>Website</i>	https://vwgmidden-kennemerland.nl	
<i>Vinkenbaansecretaris</i>	Arnold Wijker	072-5070793
<i>Vinkenbaancoördinator</i>	Richard Reijnders	0251-656089
<i>Commissie Lezingen & Excursies</i>	Aalko Veldman Annegreet van Arkel Vacature excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl	06-10275948 06-22038820
<i>Werkgroep Kerkuilen & Steenuilen</i>	Piet Zomerdijk	06-13935557
<i>Werkgroep Ruimtelijke Ordering, secretaris</i>	Vacature	
<i>Werkgroep Roofvogels</i>	Henk Levering Henk Schoonenberg Pr. Frederik Hendrikstraat 6 1901 CK Castricum	0251-659540 0251-656825
<i>Werkgroep IJsvogels</i>	Klaas Pelgrim ijsvogelwerkgroep@vwgmidden-kennemerland.nl	06-29098695
<i>Jongeren Werkgroep</i>	Micha de Heus Hans Kuperus	06-49918837 0251-657810
<i>AID (Algemene Inspectie Dienst) Kerkrade</i>		0800-0488

1. Van de redactie
1. Excursie landje van Gijsel, 4-3-2023 Femie de Jager
2. Excursie Zwanenwater, 29-4-2023 Dick Dekker
3. Excursie Biesbosch, 26-5-2023 Mariska van der Velden
5. Excursie Zouweboezem, 14-6-2023 Kees Roselaar
9. Excursie Nachtzwaluwen, 21-6-2023 Bart Romijn
12. Verslagen excursies Nationale Vogelweek (6-13 mei 2023)
14. Vogelweekend Zeeuws-Vlaanderen (14-16 april 2023)
23. Verslag jeugdexcursie Zeerijdsdijkje, 5-2-2023 Luc en Onne
24. Giervalk Jos Vroege
28. Wist je dat? Martine Kamminga
29. Vogelbladen mei 2023 Martine Kamminga
35. Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, feb. - april 2023
Hans Schekkerman
45. Fenologie trekvogels Midden-Kennemrland 2023 Hans Schekkerman
46. Nieuwe (jeugd)leden Redactie
47. Lezingen & Excursies, 3^e kwartaal 2023
Commissie Lezingen & Excursies